

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Частина 3

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2021

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

Частина 3

**04-05 січня 2021 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 09.01.2021 № 8).*

Науковий керівник конференції

Пашко П. В. – ректор Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Грищук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України;

Гарбовський Л. А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (04–05 січня 2021 року) / уклад.: Е. А. Єрмоєнко. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. Ч. 3. – 1094 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Університетом державної фіскальної служби України. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ЗМІСТ

Пашко П. В., Чмелюк В. В., Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у професійній системі функціональної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей у закладах вищої освіти	9
Чмелюк В. В., Біла В. Р., Єрмоєнко Е. А. Формування і вдосконалення професійних компетентностей співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу	26
Грищук В. Л., Бухтіяров О. А., Єрмоєнко Е. А. Професійно-прикладний вид спорту України бойовий хортинг як чинник бойової культури українського народу	42
Мірчев Д. В., Єрмоєнко Е. А., Вєхтєв В. В. Система бойового хортингу як бойова культура української нації та засіб підготовки кваліфікованих захисників України	57
Семигал О. М., Єрмоєнко Е. А., Карасевич С. А. Використання методики бойового хортингу для удосконалення функціональної підготовки співробітників правоохоронних органів і курсантів відомчих закладів вищої освіти	69
Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі формування етичних цінностей та службового обов'язку співробітників правоохоронних органів України	88
Терен А. А., Єрмоєнко Е. А., Бабурнич С. А. Особливості та методичні принципи викладання навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» у системі вищої освіти	111
Пеньков Ю. М., Єрмоєнко Е. А., Кукушкін К. М. Ефективність прийомів бойового хортингу у системі підготовки професійних воїнів України	138
Хатько А. В., Єрмоєнко Е. А., Кузора І. В. Психологічні засади підвищення вольових здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом	152
Єрєсова С. В., Єрмоєнко Е. А., Пінчук Є. О. Дидактичні та навчально-методичні основи викладання бойового хортингу у закладах вищої освіти України	170
Зарванський А. В., Єрмоєнко Е. А., Кукушкін К. М. Класифікація професійних вольових якостей співробітників правоохоронних органів, які займаються бойовим хортингом	189
П'ятіков С. В., Сидорук І. М., Єрмоєнко Е. А. Методичні основи формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників держаних силових структур у процесі занять бойовим хортингом ...	205

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ У ПРОФЕСІЙНІЙ СИСТЕМІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ПРАВООХОРОННИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пашко П. В.

*ректор Університету державної фіскальної служби України, доктор економічних наук,
професор, Заслужений діяч науки і техніки України*

Чмелюк В. В.

*кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції –
начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України,
полковник податкової міліції, учасник бойових дій*

Єрмоєнко Е. А.

*професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки
Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової
міліції Університету ДФС України, кандидат педагогічних наук, президент Національної
федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту
України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу*

Анотація. У статті розглядаються питання щодо вдосконалення способів і методів навчання і професійно-прикладної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти України засобами бойового хортингу до виконання завдань професійної та спеціальної службово-бойової діяльності. Необхідність орієнтації процесу фізичної підготовки майбутніх офіцерів до виконання службових завдань в екстремальних ситуаціях. Робиться висновок про те, що планування фізичної підготовки курсантів вищих закладів освіти системи правоохоронних органів необхідно будувати з урахуванням етапів їх професійної діяльності та раціонального розподілу бюджету часу, виділеного на фізичну підготовку, а також беручи до уваги доцільність підсумованого ефекту декількох тренувальних занять. Фізична підготовка дозволяє вибірково впливати на виховання морально-вольових і фізичних якостей, необхідних співробітникам правоохоронних органів у професійній діяльності. Викладено особливості професійно-прикладної, фізичної підготовки курсантів правоохоронних факультетів. На підставі отриманих даних розроблена і експериментально обґрунтована методика професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів у процесі занять бойовим хортингом. Розглядаються питання ціннісних орієнтацій курсантів в сфері фізичної культури, характеру та спрямованості навчального матеріалу з бойового хортингу, підвищення рівня самосвідомості і відповідальності курсантів як суб'єктів освітнього процесу, необхідності формування та виховання курсанта у системі бойового хортингу як суб'єкта власної фізичної культури та майбутнього офіцера.

Ключові слова: бойовий хортинг, методика викладання, заклад вищої освіти, правоохоронні органи, бойовий прийом, готовність, адаптація, самозахист, удар, кидок, захват, затримання, координація, рівновага, відчуття простору, рухові навички, бойові дії, боротьба, фізична підготовка, екстремальна ситуація, спеціальні дії, прийоми затримання, прийоми захисту, прийоми конвоювання, співробітник, самооборона.

Актуальність наукового дослідження. Комплексна підготовка правоохоронних кадрів багато в чому обумовлюється характером і перспективами розвитку професійної діяльності

офіцерського складу та набуває особливої значущості у вирішенні завдань охорони громадського порядку та збройного захисту країни в ХХІ столітті.

Як показало проведене дослідження, в теорії і практиці професійної підготовки курсантів відбуваються суттєві зміни, пов'язані з коригуванням вимог державних освітніх стандартів, необхідністю переосмислення мети, завдань і сутності професійної підготовки у вищій правоохоронній школі. Основне завдання сучасного етапу полягає в тому, щоб вивести професійну освіту в системі правоохоронної діяльності на якісно новий рівень, що забезпечує радикальне підвищення професіоналізму і загальної культури правоохоронних кадрів [1–12; 18–29]. Специфічна особливість підготовки фахівців правоохоронного призначення повинна дозволяти їм вирішувати службово-професійні завдання в різноманітних умовах професійної діяльності. Це накладає особливу відповідальність не тільки на професійну діяльність офіцерського складу, але і на правоохоронні заклади освіти, в стінах яких правоохоронні фахівці отримують необхідні для професійної діяльності знання, вміння і навички.

Стосовно теми дослідження мова йде про переосмислення ідей і соціальної сутності процесу професійної підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів.

Особливістю професійної підготовки офіцерського складу є особлива складність і підвищена динамічність їх професійної діяльності. Тому для даної професійної групи проблема управління якістю професійної підготовки є особливо актуальною. Суть професійної підготовки майбутніх правоохоронних кадрів бачиться не в сукупності окремих заходів, спрямованих на модернізацію процесу навчання, а в кардинальній перебудові всієї системи навчання [13].

Аналіз наукової літератури показує, що над різними проблемами освітнього процесу працювали: С. А. Антоненко, С. М. Бадьора, В. Р. Біла, О. А. Бухтіяров, В. Л. Грищук, В. В. Чмелюк та ін. Однак, питання моделювання змісту і процесу професійної підготовки, управління навчальним процесом недостатньо досліджені в педагогічній науці і практиці.

Науковий пошук вирішення проблеми професійної підготовки правоохоронних фахівців спрямований на вирішення **протиріч** між: потребою суспільства в підготовці висококваліфікованих фахівців і недостатнім рівнем професійної підготовки правоохоронних кадрів; необхідністю інтеграції змісту професійної підготовки й існуючою роз'єднаністю навчальних дисциплін; потребою у правоохоронних кадрах, які мають високу професійну компетентність, і нерозробленістю механізму управління якістю професійної підготовки; роз'єднаністю у діяльності різних кафедр закладів вищої освіти системи правоохоронних органів і необхідністю формування цілісної професійної діяльності майбутнього фахівця.

Аналіз існуючої професійної підготовки правоохоронних фахівців показав необхідність розробки такої моделі професійної підготовки курсантів, яка забезпечила б цілеспрямоване об'єднання змісту навчальних дисциплін з метою формування інтегративної професійної діяльності майбутніх правоохоронних фахівців, що і визначило вибір теми даного дослідження та необхідності моделювання професійної підготовки курсантів у відомчих ЗВО системи правоохоронних органів України.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та впровадити модель професійної підготовки курсантів у правоохоронних закладах вищої освіти.

Об'єктом дослідження є професійна підготовка курсантів у закладах вищої освіти системи правоохоронних органів України в сучасних умовах.

Предмет дослідження – модель професійної підготовки курсантів у закладі вищої освіти системи правоохоронних органів України.

В якості **гіпотези** дослідження висунуто припущення про те, що модель професійної підготовки правоохоронних фахівців буде більш ефективною, якщо: будуть розроблені концептуальні засади моделювання та організації професійної підготовки на основі дослідження професійної діяльності правоохоронних фахівців; буде створена модель професійної підготовки курсантів; виявлені види професійної діяльності правоохоронних фахівців, що визначають комплекс узагальнених завдань і цільових установок, на вирішення

яких спрямований навчальний процес; буде забезпечений впорядкований напрям потоків навчальної інформації та визначена їх функціональна роль у рішенні змістовно-узагальнених завдань на кожному етапі навчання; розроблена автоматизована система управління навчальним процесом курсантів.

Завдання дослідження. Відповідно до поставленої мети і висунутої гіпотези визначені наступні завдання дослідження: провести теоретичний аналіз педагогічних підходів і розкрити концептуальні засади моделювання професійної підготовки курсантів; розробити і обґрунтувати модель професійної підготовки курсантів у закладі вищої освіти системи правоохоронних органів України; визначити види професійної діяльності правоохоронних фахівців і комплекс узагальнених завдань, на вирішення яких спрямований навчальний процес; показати можливість підвищення ефективності професійної підготовки курсантів на базі автоматизованої побудови навчальних планів і програм; перевірити дослідно-експериментальним шляхом ефективність моделі професійної підготовки курсантів.

Наукова новизна дослідження полягає в наступному: визначено концептуальні засади моделювання професійної підготовки правоохоронних фахівців у відомчих закладах вищої освіти, розроблені на основі кваліфікаційних вимог до підготовки правоохоронних фахівців; розроблена модель професійної підготовки курсантів, що включає цілі, зміст, процес професійної підготовки та комплексну оцінку якості професійної підготовки; розроблений і апробований багатофункціональний програмний комплекс «Планування навчального процесу», що забезпечує можливість ефективної організації і планування навчального процесу.

Теоретична значимість дослідження полягає в тому, що його результати в своїй сукупності містять рішення наукового завдання розробки моделі професійної підготовки курсантів у правоохоронних закладах вищої освіти з використанням автоматизованого багатофункціонального програмного комплексу, що є істотним внеском в розвиток теорії і практики професійної педагогіки і професійної освіти. Розроблені і обґрунтовані концептуальні положення моделювання професійної підготовки курсантів, на основі компетентнісного, системно-діяльнісного, інтегративного підходів розробки автоматизованої побудови навчального процесу у відомчих закладах вищої освіти, які дозволяють збагатити сучасні педагогічні уявлення про її сутність, структуру та шляхи вдосконалення. Вони можуть бути використані в інших педагогічних дослідженнях, пов'язаних з проблемами моделювання професійної підготовки курсантів [14–17].

Практична значимість дослідження полягає в тому, що основні теоретичні положення і практичні рекомендації впроваджені в практику освітнього процесу Університету державної фіскальної служби України: розроблено програмне забезпечення організації навчального процесу; розроблені навчальні плани, програми на основі видів професійної діяльності фахівця правоохоронного органу з урахуванням міждисциплінарних і внутрішньодисциплінарних зв'язків; розроблені критерії оцінки ефективності моделювання професійної підготовки правоохоронних фахівців: якість навчання, рівень оволодіння видами професійної діяльності, сукупна оцінка навчальної діяльності курсантів, що складається з суми рейтингових оцінок за етапами навчання; розроблений комплекс узагальнених завдань, що імітують реальні професійні ситуації, які забезпечують інтеграцію і взаємозв'язок найрізноманітніших знань і формують способи вирішення кожного завдання; реалізовані технології алгоритмізованого навчання і орієнтованої основи діяльності в процесі професійної підготовки правоохоронних фахівців.

Методичні рекомендації. У навчанні необхідно визначити концептуальні засади моделювання професійної підготовки курсантів у правоохоронних закладах вищої освіти, що включають:

моделювання професійної підготовки майбутніх правоохоронних фахівців здійснюване з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, зрослих освітньо-технічних потреб курсантів, міждисциплінарного підходу до побудови навчального процесу;

процес моделювання професійної підготовки здійснюється на методологічному рівні (концептуальні засади професійної підготовки), на теоретичному рівні (розробка моделі професійної підготовки), на прикладному рівні (розробка механізму реалізації моделі);

моделювання професійної підготовки здійснюється на основі комплексного, системно-діяльнісного, інтегративного підходів;

зміст професійної підготовки визначається на основі видів професійної діяльності правоохоронних фахівців, що визначають комплекс узагальнюючих завдань і системи орієнтовних основ діяльності;

підвищення ефективності професійної підготовки здійснюється на основі автоматизованої системи управління навчальним процесом.

Модель професійної підготовки курсантів у закладі вищої освіти системи правоохоронних органів включає:

цілі професійної підготовки, що розглядаються як прогнозований результат професійної підготовки, в якості якого виступає оволодіння курсантами видами професійної діяльності (бойова, експлуатаційна, освітня, командно-організаційна діяльність);

зміст професійної підготовки курсантів, розробка якого здійснюється на основі дослідження професійного поля діяльності правоохоронних фахівців, виділених видів професійної діяльності, визначення сукупності узагальнених завдань і системи орієнтовних видів діяльності майбутнього фахівця; визначення функцій навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» дозволяє встановлювати міждисциплінарні і внутрішньодисциплінарні зв'язки, здійснювати наступність змісту навчання на кожному етапі навчання;

управління навчальною діяльністю курсантів – комплекс організаційних заходів, що забезпечують успішну навчальну діяльність курсантів, досягнення цілей навчання на основі технології алгоритмізованого навчання і орієнтовної основи діяльності;

комплексну оцінку якості професійної підготовки майбутніх співробітників правоохоронних органів.

Адаптація в контексті правоохоронної освіти – це:

адаптація безпосередньо до навчання, яка характеризується як поточним (експертна оцінка успішності і поточна успішність), так і підсумковим контролем успішності у навчальній діяльності (успішністю здачі сесії, кількістю заборгованостей тощо);

адаптація до виконання службових обов'язків, до службової діяльності – готовність до підпорядкування, дотримання розпорядку дня і службової дисципліни, наявність заохочень та стягнень за несення служби у варті або виконання службових обов'язків у процесі службової варті, хороші або задовільні взаємини з командирами – офіцерами і сержантським складом;

адаптація в колективі, в спілкуванні, яка характеризується соціометричним статусом, позицією в навчальній групі, участю (або неучастю) в конфліктах, стилем поведінки в конфліктній ситуації.

Фактори, що впливають на успішність протікання адаптаційних процесів, можна розділити на дві групи: об'єктивні (середовищні) і суб'єктивні. Як **об'єктивні**, тобто незалежні від конкретної особистості, виступають: навчальна програма з підготовки до виконання службових і спеціальних обов'язків, житлові, побутові умови, умови відпочинку і дозвілля, забезпечення грошовим і матеріальним достатком [30–42].

Як **суб'єктивні** фактори, тобто які залежать від кожного конкретного курсанта, – біографічні особливості, середа і методи виховання, рівень підготовки до навчання у відомчому закладі освіти – склад сім'ї, рівень освіти батьків, останній навчальний заклад (служба в армії, робота), вік, мотивація навчання в закладі вищої освіти на правоохоронній спеціальності, ступінь відхилення реальних і ідеальних (до надходження) уявлень про навчання, психологічні особливості – рівень прагнення і самооцінка, рівень спеціальних і загальних особливостей, комунікативні та загальні адаптивні здібності, ціннісні орієнтації, спрямованість особистості, наявність певних особистісних рис.

Інформативними показниками адаптованості особистості в колективі є активний соціальний і \особистий статус, позиція, характер взаємин з референтними особами. До показників адаптації відносяться особливості поведінки, що виникають в умовах стресу або конфлікту.

Особливе місце в структурі чинників психологічної адаптації займає мотивація. Переважання мотивації досягнення успіху над мотивацією уникнення невдачі є дуже суттєвим фактором. Крім цього, слід виділити особливості мотивації під час вступу до правоохоронного закладу вищої освіти: чи було рішення прийнято самостійно або з наполегливої «підказки» батьків, чи був це свідомий вибір саме цієї правоохоронної спеціальності або вибір обумовлений випадковими чинниками; природно, слід враховувати і загальну спрямованість на навчання, мотивацію до навчання, придбання нових знань і навичок.

Курсанти другого курсу вже мають певний досвід навчання і життя в курсантському гуртожитку, придбали необхідні знання та вміння. Період адаптації до навчальної діяльності в основному завершено. У курсантів зростає інтерес до вивчення суспільних наук, навчальна група є сформованим колективом, хоча процес подальшого згуртування інтенсивно продовжується [43–57]. Велике значення має проходження практики, максимально наближене до умов майбутньої професійної діяльності співробітника правоохоронних органів.

Курсантам необхідно вміти підтримувати і відновлювати свої позитивні психічні стани в екстремальних ситуаціях, долати емоційні наслідки невдач і помилок. Для цього важливо формувати в курсантів здатність переводити мимовільні емоційні реакції в складних ситуаціях в свідомі, регульовані, допомогти їм оволодіти прийомами самоврядування та аутогенного тренування.

Курсанти третього курсу набувають великого досвіду навчання і практики, чітко усвідомлюють необхідність продовжити навчання і придбати професію. Світогляд майбутніх правоохоронних фахівців стає більш повним і змістовним, багато професійних вмінь і навичок вже сформувалися, засвоєний великий обсяг знань з різних дисциплін. Знання переросли в переконання, з'являється вміння їх аргументовано відстоювати.

Курсанти четвертого курсу в професійному відношенні вже сформувалися як фахівці. У них усталилися світоглядні погляди і переконання, стали стійкими риси характеру, в повній мірі розкрилися здібності, виробилася життєва позиція.

Велику роль відіграє формування у курсантів цілеспрямованості як однієї з вольових якостей. У цілеспрямованості, на думку науковців Національної федерації бойового хортингу України, тісно взаємодіють три сторони:

змістовна, ідейна, що виражає моральну спрямованість усього життя і діяльності курсанта;

вольова, як здатність ставити ясні цілі, проявляти наполегливість і завзятість в їх здійсненні, підпорядковувати їм свою діяльність;

мотиваційна, спонукальна сторона, яка визначає зміст цілей і способи їх досягнення.

Сильний вплив надає статутна організація служби, дотримання ритуалів бойового хортингу та етикету виду спорту [58–67]. Щоденні шиккування, підняття прапора, носіння форми викликають у курсантів позитивні емоційні переживання, формування почуття приналежності до колективу.

Колектив має великий вплив на розвиток спрямованості особистості майбутнього офіцера правоохоронних органів. У спільній організованій діяльності у курсантів розвиваються близькі за змістом прагнення, інтереси, мотиви поведінки, формується професійна спрямованість. Якщо курсант не проявляє наполегливості в досягненні поставленої мети, не досягає високих результатів у своїй діяльності, то колектив, як правило, силою громадської думки спонукає його ставити високі цілі і досягати їх здійснення. Від згуртованості колективу може залежати рівень досягнень представників цього колективу [68–79].

Таким чином, можна зробити висновок, що вольова регуляція відіграє важливу роль в становленні фахівця на різних етапах освоєння професії. Для успішного вирішення практичних завдань при навчанні курсантів необхідною умовою є розвиток у них вольової регуляції, включеної в потребнісно-мотиваційну сферу особистості.

Заняття бойовим хортингом з особовим складом підрозділів спеціального призначення проводяться інструкторами на табельній та спеціально обладнаній навчально-матеріальній базі.

Основний зміст програми з бойового хортингу складають вправи, прийоми і дії, що відпрацьовуються з усім особовим складом. При цьому, виходячи з призначення даних підрозділів, головна увага в навчанні звертається на те, щоб на базі різнобічної фізичної підготовленості курсантів навчити їх майстерно володіти прийомами бойового хортингу.

Важливе значення має виховання у курсантів професійно-психологічної стійкості, здатності протистояти небезпеці, успішно діяти при захопленні озброєних злочинців, проявляючи при цьому самовладання і витримку, сміливість і рішучість, мужність і відвагу. З цією метою слід вносити в процес навчання елементи напруженості і раптовості, небезпеки і ризику, властиві реальній бойовій обстановці, багаторазово тренувати особовий склад у виконанні вивчених прийомів бойового хортингу і спеціальних дій. Це досягається:

виконанням акробатичних вправ і вправ на батуті, складних зіскакувань зі снарядів, вправ на висоті і при обмеженій опорі, на металевій прямокутній конструкції і різновисоких балках, стрибків у глибину з висоти 3-4 метрів, а також стрибків у воду;

подоланням різних складних перешкод в умовах безпосередньої фізичної небезпеки, ділянок руйнувань і загороджень, колекторів, високих горизонтальних тросів; перешкод, охоплених вогнем або наповнених водою;

навчанням штурму будівлі і діям на його верхніх поверхах і на даху;

відпрацюванням прийомів бойового хортингу на бойовій зброї, проведенням навчальних сутичок з одним і декількома партнерами, в складній і швидко мінливій обстановці, після великого фізичного і нервового напруження, на обмеженому просторі (в підземних комунікаціях, вузьких проходах, на сходах, в кузові автомобіля і т. д.);

виконанням прийомів і дій, що вимагають взаємодопомоги і взаємовиручки;

застосуванням засобів імітації, світлових і звукових подразників (вибухових пакетів, димових шашок, несподіваних пострілів, вогневих перешкод і вогнищ пожежі, спалахів світла, трансляції звукозапису бою, музики і т. д.);

тренуванням у перепозованні під прикриттям вогню стрілецької зброї;

проведенням кросів і марш-кидків на складній місцевості, тривалих лижних переходів у несприятливих метеорологічних умовах;

регулярною участю в змаганнях з бойового хортингу.

Впровадження в навчальну обстановку різного роду труднощів і небезпечних ситуацій повинно здійснюватися на певному тактичному фоні стосовно до конкретних умов, які можуть виникнути під час захоплення озброєних злочинців і нарошуватися поступово в міру набуття майбутніми правоохоронцями досвіду і емоційно-вольових навичок у придушенні страху.

До виконання вправ, прийомів і дій, що вимагають високої координації рухів і пов'язаних з ризиком і небезпекою, необхідно приступати тільки після твердого оволодіння прийомами страховки і само страховки, а також відповідними підготовчими і підвідними вправами. При цьому особлива увага повинна приділятися підготовці організму курсантів, розігріванню м'язів і зв'язок до виконання інтенсивної роботи в основній частині заняття. Навантаження на заняттях і тренуваннях слід підвищувати поступово з урахуванням рівня фізичного розвитку курсантів. Забороняється форсувати фізичну підготовку новоприбулих у навчальний підрозділ, заклад вищої освіти молодих курсантів-новачків. За кожним з них рекомендується закріпити одного з добре підготовлених фахівців, які пройшли повний курс навчання.

Активне впровадження в практику навчання елементів бойового хортингу, небезпеки і ризику передбачає чітку організацію занять, і точне дотримання усіма курсантами

встановлених правил і заходів безпеки [80–88]. Разом з тим, суворе дотримання заходів безпеки на заняттях повинно бути спрямоване не на відмову від небезпечних і ризикованих ситуацій, а на попередження і виключення нещасних випадків і подій, пов'язаних з каліцтвом та загибеллю людей.

Вправи бойового хортингу, прийоми і дії, освоєні на навчальних заняттях, необхідно вдосконалювати на ранковій фізичній зарядці, при попутному фізичному тренуванні, в години спортивно-масової роботи. В ході всіх занять курсанти готуються до здачі нормативів професійно-прикладного комплексу бойового хортингу. Для підвищення рівня фізичної підготовленості, вдосконалення прикладних навичок, спеціальних і психічних якостей особовий склад курсантських підрозділів систематично залучається до участі в змаганнях з бойового хортингу, з основних вправ навчальної програми і професійно-прикладних видів підготовки.

Технологія організації спеціальної фізичної підготовки курсантів засобами бойового хортингу

Для кращої фізичної підготовки курсантів в Університеті ДФС України на кафедрі спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції за ініціативи Національної федерації бойового хортингу України була розроблена спеціальна технологія організації спеціальної фізичної підготовки курсантів закладів вищої освіти системи правоохоронних органів щодо виконання службово-бойових завдань. Дана технологія складається з 4 етапів: функціональної, швидкісно-силової, психологічної та емоційно-вольової підготовки. На кожному з перерахованих етапів цілеспрямовано використовуються відповідні засоби і методи тренування.

1 етап. «Функціональної підготовки»: Розширення функціональних можливостей кардіо-респіраторної системи у курсантів, включає в себе біг на середні і короткі дистанції; плавання з використанням відрізків до 100 м; спортивні та рухливі ігри; рукопашна сутичка за правилами бойового хортингу; подолання перешкод; силові вправи на гімнастичних снарядах; вправи з гирями і на тренажерах. Тренування спрямовані на розвиток швидкісно-силових якостей, спритності, швидкості в діях;

2 етап. «Швидкісно-силової підготовки»: формування механізмів довготривалої адаптації до фізичного навантаження, включає в себе подолання перешкод із застосуванням імітаційних засобів; у повній екіпіровці; ведення рукопашної сутички з бойового хортингу на тлі втоми; рухливі і спортивні ігри; силові вправи на гімнастичних снарядах; вправи зі штангою і на тренажерах. Тренування спрямовані на розвиток сміливості, рішучості, наполегливості, завзятості, швидкості розподілу і перемикання уваги; спритності та швидкості; формування навичок подолання перешкод і рукопашної сутички.

3 етап. «Психологічної готовності»: формування професійно-психологічної та фізичної готовності до дій в екстремальній обстановці.

4 етап. «Емоційно-вольової підготовки»: формування емоційно-вольової стійкості та розвиток фізичної і психологічної готовності до виконання службово-бойових завдань в екстремальних умовах. Тренування спрямовані на розвиток емоційно-вольових і психологічних якостей, необхідних для успішного виконання службово-бойових завдань в екстремальних умовах, швидкості, спритності; вдосконалення навичок рукопашної сутички з чисельно переважаючим противником.

Розроблена технологія застосування методик бойового хортингу показала високу ефективність, що доведено в аналізі проведених експериментів. У результаті її застосування достовірно покращилися показники сили, спритності, швидкості і витривалості у курсантів експериментальної групи, а також розвинулися вольові якості.

Курсанти та слухачі освітніх організацій системи правоохоронних органів України, регулярно займаються бойовим хортингом, виконують різні фізичні вправи, як правило, швидше і якісніше, опановують такими розділами фізичної підготовки, як прийоми бойового

хортингу, біг на різні дистанції, вправно діють в умовах бойової та оперативної обстановки [89–95].

Характерними ознаками всебічної фізичної підготовки засобами бойового хортингу є:

1. Безперервність і раптовість зміни умов: дії курсантів і слухачів при виконанні фізичних вправ у різних видах підготовки відрізняються швидкою зміною обстановки, яка відбувається в постійно мінливих умовах, що змушує їх миттєво її оцінювати, діяти винахідливо і швидко.

2. Велика самостійність у діях: протягом усього заняття з бойового хортингу кожен курсант і слухач повинен самостійно не тільки визначати, які дії йому необхідно виконувати, а й приймати рішення, коли і яким способом діяти з урахуванням мінливої обстановки.

3. Висока емоційність курсантів, які займаються фізичними вправами: в ході таких занять, тренувань з бойового хортингу слід постійно підтримувати активність курсантів, слухачів і створювати умови для виховання у них вміння стримувати емоції, не втрачати контролю за своїми діями, в разі успіху не послаблювати боротьби, а при невдачі – проявляти вольові якості, наполегливість, цілеспрямованість і продовжувати домагатися перемоги.

4. Різнобічний характер впливу на організм курсантів, які займаються бойовим хортингом: чергування рухів і дій і часто мінлива по інтенсивності і тривалості рухова діяльність надають загальну комплексну дію на організм курсантів, сприяють розвитку і вдосконаленню у них основних фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості, спритності, гнучкості), вольових якостей – сміливості, мужності, безстрашності тощо), формування різних рухових навичок.

5. Колективність дій: різні фізичні вправи і, особливо, їх ігрові функції зобов'язують курсантів постійно взаємодіяти один з одним для досягнення спільної мети і дотримуватися дисципліни. Ця особливість фізичної підготовки особливо яскраво проявляється в спортивних іграх, має важливе значення для виховання дружби і товариства, взаємовиручки, відчуття підстраховки, навичок колективних дій, звички підпорядковувати свої дії інтересам колективу.

6. Змагальний характер спортивної та фізичної підготовки в бойовому хортингу та в ігровій діяльності: прагнення перевершити суперників у швидкості, спритності, силі, точності різних видів спортивної діяльності, а також у технічній підготовці і тактичній винахідливості привчає курсантів мобілізувати свої можливості для дій з максимальним напруженням сил і долати труднощі, що виникають у ході спортивної боротьби.

Для ефективного застосування фізичних вправ на заняттях з бойового хортингу слід правильно дозувати фізичні навантаження, регулюючи, тим самим, інтенсивність їх впливу на організм. Але і дозування навантаження при застосуванні фізичних вправ складне, вимагає вміння і практичних навичок і пов'язане з багатьма факторами, які необхідно враховувати. До них відносяться: кількість повторень, величина і кількість м'язових груп-учасників у вправі, темп виконання фізичних вправ бойового хортингу тощо.

Кількість повторень вправи. Чим більше число раз повторюється кожна вправа, тим більшим є навантаження, і навпаки. Це найпростіший спосіб зміни дози рухової активності.

Величина і кількість м'язових груп, що беруть участь у виконанні вправи. Чим більше м'язів бере участь у виконанні вправи, чим вони масивніше, крупніше, тим більшим є і фізичне навантаження. Це дозволяє використовувати принцип поступовості в дозуванні: треба залучати до роботи спочатку дрібні м'язи, потім середні і, нарешті, великі.

Темп виконання вправи. Він може бути повільним, середнім і швидким. Однак, не завжди швидкий темп означає, що курсанти отримують більше навантаження. Іноді завдяки інерції вправа виконується легше, з меншими м'язовими зусиллями, в той час як повільний темп часто вимагає значного напруження м'язів для подолання сили тяжіння будь-якої частини тіла, а це веде до збільшення фізичних навантажень [96–99]. Швидкий темп іноді ускладнює виконання вправ для дрібних і середніх м'язових груп, тренувати ж великі м'язові групи значно легше в швидкому темпі. У тих випадках, коли курсант звик виконувати певні дії в середньому темпі, повільні ритми чинять сильніший вплив на нервову систему. Так,

повільна ходьба стомлює більше, ніж звичайна. Швидко сісти з вихідного положення – лежачи з фіксованими ногами легше, ніж повільно. Дуже повільно встати з положення присіду значно важче, ніж встати швидко.

Отже, силові вправи у повільному темпі роблять більший вплив на організм: вони стимулюють розвиток м'язових волокон, активно впливають на серцевий м'яз, судини, дихальний апарат.

Складність вправи. Залежить від кількості і виду м'язових груп, що беруть участь у вправі, а також від координації їх діяльності. Складні вправи вимагають значної уваги, тобто створюють велике емоційне навантаження. А це може привести до більш швидкого стомлення. Тому починати заняття потрібно завжди з простих вправ, поступово переходячи до більш складних. Особливо корисно освоїти вправи на координацію і рівновагу.

Ступінь і характер м'язової напруги. Ступінь напруги – це вираз сили, що розвивається м'язами при вправах. Напруга змінюється у залежності від ваги переміщуваної частини тіла, від обтяження її різними предметами, від швидкості руху.

Зазвичай легкі, прості вправи не вимагають значних енергетичних витрат. Але при виконанні силових вправ значних зусиль, безсумнівно, збільшується фізичне навантаження в кілька разів. Особливо складні для виконання вправи з важкими гантелями, гирями, тугими еспандерами.

При максимальних напругах м'язи недостатньо постачаються киснем і поживними речовинами, у результаті чого накопичується «кисневий борг», швидко наростає стомлення. У корі головного мозку при цьому створюється осередок збудження, який діє з найсильнішим впливом. Незабаром виконувати вправу стає неможливим.

Курсанту важко довго продовжувати роботу при швидких м'язових скороченнях, коли необхідна висока рухливість процесів збудження і гальмування в корі головного мозку. Систематичне тренування дозволяє йому розширити діапазон своїх можливостей, і з часом він здатний освоювати роботу зі швидкими «перемиканнями» з одного виду діяльності на інший.

Потужність м'язової роботи (кількість роботи в одиницю часу). Чим більше потужність, тим вище навантаження, отримане курсантами, які займаються бойовим хортингом. Потужність м'язової роботи залежить від часу її виконання, від швидкості, яка при цьому розвивається, і сили при русі. Так, подолання підйому вимагає від курсанта великої м'язової роботи, щоб отримати аналогічний результат на рівній місцевості, курсанту потрібно значно збільшити швидкість руху. Як правило, якщо потужність виконаної роботи велика, то тривалість її короткочасна, і навпаки.

Тривалість пауз відпочинку між вправами. Паузи можуть бути активні і пасивні. Під час активних пауз можна виконувати легкі вправи розвантажувального характеру або вправи для м'язового розслаблення. Під час же пасивних пауз можна полежати або посидіти. Під час занять з бойового хортингу необхідно пам'ятати про принципі розсіювання навантаження, або широкого включення різних м'язів у процес тренування. Таким чином, головними чинниками, що визначають високу ефективність впливу елементів бойового хортингу на професійну діяльність курсантів та їхню підготовку до виконання службових завдань є: спрямованість на розвиток загальної, силової витривалості, сили, спритності; стійкості організму до кисневої недостатності; емоційна стійкість, швидкість мислення, розподіл і переключення уваги; навички подолання перешкод, вчинення марш-кидків пересічною місцевістю.

У методиці бойового хортингу з урахуванням вимог сучасної оперативної обстановки, ведення боротьби зі злочинністю визначені загальні і спеціальні завдання фізичної підготовки співробітників правоохоронних органів. Їх рішення здійснюється на навчальних заняттях, у процесі ранкової фізичної зарядки, фізичного тренування, в умовах навчально-тренувальної діяльності та спортивно-масової роботи із застосуванням засобів бойового хортингу, гімнастики, подолання перешкод, рукопашної сутички, прийомів орієнтування, плавання, прискореного пересування, стрільби, боротьби, лижної підготовки, легкої і важкої

атлетики, спортивних ігор тощо. Ця фізична діяльність спрямована на розвиток загальної і швидкісної витривалості, швидкості, спритності, просторового орієнтування, уваги, точності реакції, на виховання колективізму, наполегливості, завзятості, ініціативи і винахідливості.

Кожна фізична вправа, окремий вид підготовки в системі бойового хортингу у своєму розпорядженні певним арсеналом вправ, прийомів і дій, що становлять зміст всебічної підготовки, оволодіння яким забезпечує розвиток певних фізичних і психологічних якостей курсантів, які займаються професійно-фізичною підготовкою засобами бойового хортингу.

Заняття бойовим хортингом, фізичними вправами, різними спортивними іграми істотно впливають на розвиток і вдосконалення різних фізичних і психологічних якостей, підвищують загальну рухову активність і сприятливо впливають на перебіг психічних процесів. У той же час при фізичній підготовці спортивні ігри в силу їх емоційності, ігрової азартності, захопливості є ефективним засобом впливу на функції людини, вдосконалення окремих фізичних і психологічних якостей. Тому засоби спортивних ігор у поєднанні з фізичними вправами також застосовуються з великою користю в комплексних заняттях з бойового хортингу.

Висновок. Розвиток у курсанта життєво важливих фізичних і рухових якостей, вдосконалення психічних процесів, починаючи від відносно простих, на рівні психомоторики, і закінчуючи найскладнішими, інтелектуальними, на рівні мислення і уяви, – це турбота про курсанта як майбутнього офіцера правоохоронних органів, про його здоров'я і професійну здатність. Таким чином, бойовий хортинг може формувати у курсанта таку необхідну йому в житті впевненість у собі, в своїх силах, переважаючий позитивний і стенично емоційний фон, оптимізм як рису характеру. Більшість прийнятих у системі бойового хортингу форм занять може бути використано в тій чи іншій мірі з метою професійної діяльності педагогів відомчих закладів вищої освіти системи правоохоронних органів.

Результативність багатьох видів професійної праці істотно залежить, крім іншого, від спеціальної фізичної підготовленості, що купується попередньо шляхом систематичних занять бойовим хортингом, фізичними вправами, адекватними в певному відношенні вимогам, що пред'являються до функціональних можливостей організму професійною діяльністю правоохоронців та її умовами. Ця залежність отримує наукове пояснення в світлі поглиблення уявлень про закономірності взаємодії різних сторін фізичного та загального розвитку курсантів у процесі навчання та життєдіяльності.

Пошук шляхів підвищення ефективності процесу фізичної підготовки в системі правоохоронних органів України повинен лежати в існуючих організаційних і тимчасових рамках підготовки фахівця. При цьому необхідно особливу увагу звернути на початковий етап професійного становлення (спеціальна початкова підготовка, навчання в освітній установі системи МВС тощо) і процедуру професійного відбору, в тому числі засобами фізичного виховання, застосовуючи методики національного професійно-прикладного виду спорту бойового хортингу. Рівень фізичної підготовленості кандидатів на навчання в освітній установі системи правоохоронних органів України і службу в органи внутрішніх справ має розглядатися з позиції фізичних здібностей як виду загальних здібностей людини. Він має виступати специфічним критерієм професійного відбору, який володіє своїми особливостями формування і розвитку фізичних здібностей курсантів – майбутніх співробітників правоохоронних органів.

Реалізація подальших досліджень. Подальші дослідження будуть спрямовані на розробку навчально-тренувальних програм для курсантів і слухачів – здобувачів вищої освіти правоохоронних спеціальностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.

2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрмоєнко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.
6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.
7. Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Бондарчук, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.
8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.
9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтев В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломoeць // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
13. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
14. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрмоєнко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
15. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність

- правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
16. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Гришук, Е. А. Єрмоєнко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
17. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної, функціональної підготовки студентів, курсантів і слухачів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / В. Л. Гришук, Е. А. Єрмоєнко // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 537–544.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
20. Єрмоєнко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
21. Єрмоєнко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С.195–215.
22. Єрмоєнко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.
23. Єрмоєнко Е. А. Аналіз навчально-тренувального арсеналу бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 435 с.
24. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
25. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 28–40.
27. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у школі : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 240 с.
28. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.

31. Єрмоєнко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрмоєнко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.
37. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»*. – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49-56.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.
39. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 360 с.
40. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал та філософська основа бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 147–157.
41. Єрмоєнко Е. А. Військово-патріотичне виховання старшокласників засобами бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // К. : Паливода А. В., 2020. – 1110 с.
42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
44. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
45. Єрмоєнко Е. А. Кваліфікаційна система бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 155 с.
46. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфе., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України,

- Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
47. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К.: ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
48. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
49. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
50. Єрмоєнко Е. А. Методика викладання бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 890 с.
51. Єрмоєнко Е. А. Методичні плани навчально-тренувальної роботи з бойового хортингу : навч.-метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2020. – 75 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма з бойового хортингу для позашкільних навчальних закладів : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ун-т ДФС України, [та ін.]. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2020. – 521 с.
53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом [Електронний ресурс] / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт /» – 2020. – Вип. 3(123). – С.47–56. – Режим доступу : [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3\(123\).09](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09).
54. Єрмоєнко Е. А. Організація тренувальної діяльності з бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 262 с.
55. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
57. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.
58. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.
59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.
60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма навчально-тренувальних занять з бойового хортингу : метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2020. – 84 с.
61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.
62. Єрмоєнко Е. А. Тактика бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2020. – 462 с.

63. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.
64. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.
65. Єрмоєнко Е. А. Тренувальні засоби системи бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 668 с.
66. Єрмоєнко Е. А. Удосконалення професійних компетентностей тренера-викладача з бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Ірпінь, 2021. – 274 с.
67. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.
68. Єрмоєнко Е. А. Фізична підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2020. – 455 с.
69. Єрмоєнко Е. А. Фізичне самовдосконалення особистості підлітків, які займаються бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 377–385.
70. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.
71. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – виховна система особистості : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України. – К. : Паливода А. В., 2020. – 627 с.
72. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
73. Єрмоєнко Е. А. Хортинг у житті школяра : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 500 с.
74. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.
75. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
76. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.
77. Карасевич С. А. Дитячо-юнацька програма оздоровчих занять з бойового хортингу для школярів : метод. посіб. / С. А. Карасевич, М. М. Дорошенко, Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 188 с.
78. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.
79. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.
80. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидко-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.

81. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.
82. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
83. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.
84. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
85. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.
86. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.
87. Петрочко Ж. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у школярів і студентів / Ж. Петрочко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 34–45.
88. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Мін-во молоді та спорту України, Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання. – К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
89. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.
90. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
91. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
92. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.
93. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.
94. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.
95. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.
96. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність

правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

97. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрьоменко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

98. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрьоменко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

99. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

Combat horting in the professional system of functional training of cadets of law enforcement specialties in higher education institutions

***Abstract.** The article considers the issues of improving the methods and techniques of training and professional-applied training of cadets of law enforcement specialties of departmental institutions of higher education of Ukraine by means of combat horting to perform tasks of professional and special service-combat activity. The need to orient the process of physical training of future officers to perform official duties in extreme situations. It is concluded that the planning of physical training of cadets of higher education institutions of the law enforcement system should be built taking into account the stages of their professional activities and the rational distribution of the budget allocated for physical training, as well as taking into account the feasibility of the summary effect of several training sessions. Physical training allows you to selectively influence the education of moral and volitional and physical qualities needed by law enforcement officers in their professional activities. Features of professional-applied, physical training of cadets of law enforcement faculties are stated. On the basis of the received data the technique of professionally-applied physical training of cadets in the course of employment by combat horting is developed and experimentally substantiated. The value orientations of cadets in the field of physical culture, the nature and direction of educational material on combat horting, raising the level of self-awareness and responsibility of cadets as subjects of the educational process, the need to form and educate cadets in combat horting as a subject of their own physical culture and future officer.*

***Key words:** combat horting, teaching methods, higher education institution, law enforcement agencies, combat reception, readiness, adaptation, self-defense, blow, throw, capture, detention, coordination, balance, sense of space, motor skills, combat, wrestling, physical training, extreme situation, special actions, methods of detention, methods of protection, methods of escorting, employee, self-defense.*

Наукове видання

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

(українською, російською та англійською мовами)

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

04-05 січня 2021 р., м. Ірпінь, Університет ДФС України

Частина 3

Колектив авторів
Друкується в авторській редакції

Упорядник: Е. А. Єрмоменко

Підписано до друку 12.01.2021 р.
Формат 84x108/16
Умов. друк. арк. 114,87

Папір офсетний
Друк офсетний
Гарнітура Times

Зам. № 0239
Наклад 50 пр.

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром Університету ДФС України.
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (серія ДК № 5104 від 20.05.2016 р.)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРАЦІВНИКІВ ПОДАТКОВОЇ МЛІЦІЇ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОРГАНІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**